

1 Tad Debesu valstība būs līdzīga desmit jaunavām, kas ņēma savus lukturus un izgāja līgavainim pretim.

2 Bet piecas no tām bija ģeķīgas, un piecas bija gudras.

3 Jo ģeķīgās ņēma savus lukturus, bet eļļas tās nepaņēma sev līdzī.

4 Bet gudrās paņēma sev līdz ar lukturiem arī eļļu savos traukos.

5 Kad līgavainis kavējās nākt, tad viņas visas iesnaudās un gulēja.

6 Bet nakts vidū balss atskanēja: redzi, līgavainis nāk, izeita viņam pretim.

7 Tad visas jaunavas cēlās un sakārtoja savus lukturus.

8 Bet ģeķīgās sacīja gudrajām: dodiet mums no savas eļļas, jo mūsu lukturi izdziest.

9 Bet gudrās atbildēja un sacīja: tā ne, lai nepietrūktu mums un jums, bet noēita labāk pie pārdevējiem un pērciet sev.

10 Un, kad tās aizgāja pirkt, nāca līgavainis, un, kas bija gatavas, iegāja ar viņu kāzās, un durvis aizslēdza.

11 Pēc tam atnāca arī pārējās jaunavas un sacīja: kungs, kungs, atdari mums!

12 Bet tas atbildēja un sacīja: patiesi es jums saku: es jūs nepazīstu.

13 Tāpēc esiet modrīgi, jo jūs nezināt ne dienu, nedz stundu, kurā Cilvēka Dēls nāks.

Mat. 25:1–13

Mīļā draudze!

Nezinu, vai kāds no jums vakar piedalījās lāpu gājienā, godinot brīvības cīnītājus. Vējš esot bijis tik stiprs, ka daudziem lāpas izdzisa. Arī šodienas līdzība par desmit jaunavām dažām ir problēmas ar lāpām. Tikai tur tie nav ārējie laika apstākļi, kas rada sarežģījumus, bet pašu stulbums. Piecas no tām desmit jaunavām bija aizmirsušas paņemt līdzī eļļu. Protams, ka lāpas bez eļļas nevar degt.

Lai varētu saprast šo stāstu, mums ir mazliet vairāk jāzina par Jēzus laika kāzu tradīcijām.

Visticamāk, ka jaunavas bija līgavas draudzenes, kuras bija atnākušas uz līgavas māju, lai sagaidītu līgavaini. Pēc tam līgavainis kopā ar līgavu devās uz savām mājām, lai tur svinētu kāzas. Šo gājienu no līgavas mājām uz līgavaiņa namu pavadīja arī jaunavas ar savām lāpām.

Kāpēc piecas no tām desmit līgavas draudzenēm nebija kārtīgi sagatavojušās un nepaņēma sev līdzī eļļu? Varbūt, ka viņas bija aizmāršīgas, varbūt arī, ka gribēja *izbraukt pa vieglo*. Gan jau kāda no pārējām viņām aizdos eļļu. Katrā ziņā iznākums ir diezgan *neforšs*. Viņas paliek ārpusē, ballīte notiek bez viņām.

Jēzus šo līdzību nestāsta tāpat vien. Viņš salīdzina Savu atnākšanu kā aicinājumu uz svētkiem. Viņš saka, ka Dieva valstība ir tuvu klāt pienākusi, atgriezieties no saviem grēkiem! Vēlāk evaņģēlists Matejs to skaidroja kā sagatavošanos uz Jēzus otrreizējo atnākšanu, uz pastaro dienu. Bija jau vairāk par piecdesmit gadiem pagājuši, un Jēzus vēl nebija atgriezies, kā Viņš to bija solījis. Līdzībā līgavainis aizkavējās, un desmit jaunavas aizmieg. Tur nav nekāda pārmetuma, ka tā notiek. Nevar katru dienu būt nomodā un kuru katru brīdi rēķināties ar Jēzus atnākšanu. Mēs zinām, kā Baznīcas vēsturē vienmēr atkal bija gadījumi, kad ļaudis Jēzus ierašanos gaidīja tūlīt pat, noteiktā laikā, bet vienmēr atkal notika vilšanās un pēc tam pārējie uz viņiem skatījās kā uz muļķiem.

Tomēr līdzība mums vēsta, ka jautājums ir par to, kā mēs savu laiku izmantojam. Tās gudrās jaunavas bija paņēmušas līdzī eļļu, tāpēc viņas varēja gulēt mierīgi. Savukārt,

tās nesaprātīgās neko nebija sagādājušas. Viņas taču varēja jau iepriekš noskaidrot, vai kāds viņām aizdos eļļu. Tā vietā, lai gulētu, viņas varēja arī aiziet un to sev nopirkt. Bet nē, viņas sev izvēlas ērtāko ceļu.

Ko Jēzus ar to grib pateikt? Kas ir tā eļļa, kas cilvēkus padara gaišus Viņa priekšā?

Mateja ev. 5. nod. 16. pantā Jēzus saka: **“Tāpat lai jūsu gaisma spīd ļaužu priekšā, ka tie ierauga jūsu labos darbus un godā jūsu Tēvu, kas ir Debesīs.”** Mateja evaņģēlijā Jēzus ļoti uzsver labo darbu nepieciešamību. Vislielākais no tiem ir mīlestība. Tātad no tā mēs varam secināt, ka gudrās jaunavas visu laiku ir dzīvojušas ar mīlestību, darot labu saviem līdzcilvēkiem, turpretī nesaprātīgās vairāk bija domājušas par savu ērtību, pakļaudamās slinkumam. Pēc evaņģēlista Mateja domām gudrās jaunavas ir pienācīgi sagatavojušas, viņas arī var mierīgi gulēt, jo nav ko baidīties kad līgavainis nāks. Tāpat arī kristiešiem, kas dara labu, nav ko baidīties no pēdējās tiesas un pastarās dienas.

Mums šodien šī līdzība uzdod nopietnus jautājumus. No vienas puses var likties, ka Jēzus otrreizējā atnākšana nav pārāk aktuāla, jo tagad ne tikai 50 gadi ir pagājuši, bet gandrīz 2000 gadi, un Jēzus joprojām nav atgriezies. No otras puses, vēlākais nāves priekšā arī mums ir jāskatās patiesībai acīs, vai varam sagaidīt Jēzu ar labo sirdsapziņu, ka esam lietderīgi izmantojuši sev atvēlēto dzīves laiku, vai arī mēs to esam iztērējuši bezatbildīgi un savtīgi. Pēc šīs līdzības sanāk, ka durvis uz debesu valstību var palikt arī slēgtas, un ka mēs tur netiekam iekšā.

Tomēr tūlīt pat gribas iebilst pret šāda veida iznākumu. Mēs taču esam luterāņi, un Mārtiņš Luters vienmēr uzsvēra, ka mēs tiekam taisnoti nevis no saviem darbiem, bet no Dieva žēlastības. Tātad kam ir taisnība – evaņģēlistam Matejam vai Mārtiņam Luteram, kas atsaucās uz apustuļa Pāvilu?

Manuprāt, šeit ir svarīgi apzināties, par kādu ticību iet runa. Ja es vienkārši ticu, ka gan jau viss būs labi, vai nevar būt, ka man šī ticība ir vienkāršs aizsegs savai vieglprātībai, tam, ka es patiesībā pielūdzu pavisam citus dievus, elkus, kuriem es kalpoju? Vācu teologs Ditrihs Bonhēfers to sauc par “lētu žēlastību”, kas neņem vērā to, cik dārgi Jēzus par to ir maksājis. Turpretī arī M. Luters saka, ka patiesa ticība Jēzum nesīs arī augļus, tā nemaz nevar būt bez labiem darbiem, jo citādi tā nonāk pretrunā pati ar sevi. Kā es varu nedalīties ar to mīlestību, kas man ir dota par brīvu?

Grieķu rakstnieks Nikos Kazancakis savā romānā “Jēzus pēdējais kārdinājums” arī nav mierā ar šīs līdzības negatīvajām beigām. Romānā Jēzus sarunājās ar savu mācekli Nātanaēlu un jautā viņam: “Ko tu darītu, ja tu būtu līgavainis?” un viņš skatījās uz viņu ar savām lielajām tumšajām acīm. Nātanaēls klusēja. Viņam vēl īsti nebija skaidrs, kā pareizi rīkoties. Daļēji viņš gribēja jaunavas padzīt, jo durvis bija slēgtas, tā bauslība to paredzēja, daļēji Nātanaēlam viņu bija žēl, un viņš gribēja atvērt durvis.

“Es atvērtu ...”, viņš sacīja klusi, lai ciema vecākais viņu nedzirdētu. Viņš nevarēja izturēt Jēzus skatienu. “Pareizi, Nātanaēl!”, Jēzus priecīgi sacīja un izstiepa savu roku, it kā viņu svētītu: “Šajā stundā tu esi iegājis paradīzē, būdams dzīvā miesā. To pašu darīja arī līgavainis. Viņš pavēlēja saviem kalpiem: “Atveriet durvis, te ir kāzas, visi lai ēd un dzer un ir priecīgi! Lai ienāk nesaprātīgās jaunavas un mazgā sev kājas, jo tās ir gājušas tālu ceļu!”

Kā Jums patīk šīs beigas?

Pirms mēs pārāgri vienojamies par laimīgām beigām, jautājums paliek atklāts. Kā tas ir, ja mēs varētu būt 100% droši, ka nokļūsim debesīs, vai tad mēs to neizmantojam?

ļauņprātīgi, uzskatīdami, ka tās ir mūsu tiesības, un ka nav jāpievērš uzmanība, kā mēs dzīvojam?

Laikam jau nevaram tā vienkārši pielikt punktu šīm pārdomām. Āmen!

No mācītāja Mārtiņa Urdzes sprediķu arhīva, 12.11.2017.